

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **I. K.**, bývajúceho v B., proti odporcovi **M. Š.**, bývajúcemu v B., zastúpenému JUDr. L. H., advokátom so sídlom v B., **o nariadenie predbežného opatrenia**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 25 C 126/2013, o dovolaní odporcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 12. septembra 2013 sp. zn. 9 Co 498/2013 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Bratislave zo 6. novembra 2013 sp. zn. 9 Co 498/2013, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Navrhovateľovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I uznesením z 28. júna 2013 č.k. 25 C 126/2013-59 zamietol návrh navrhovateľa, aby súd nariadil predbežné opatrenie, ktorým by uložil: 1/ spoločnosti „Z., a.s., so sídlom v B.“, povinnosť zapojiť na náklady odporcu prívod elektrickej energie do nehnuteľnosti v katastrálnom území Staré Mesto zapísanej na liste vlastníctva č. X. ako rodinný dom súpisné č. X. postavený na parcele č. X. – zastavané plochy vo výmere X. m² a parcela č. X. – záhrady vo výmere X. m² (ďalej len „nehnutelnosť“), 2/ odporcovi povinnosť zdržať sa akéhokoľvek rušenia užívania nehnuteľnosti navrhovateľom, najmä odpájaním prívodu elektrickej energie, 3/ navrhovateľovi povinnosť v lehote 60 dní podať návrh na začatie konania vo veci samej. V odôvodnení uznesenia súd prvého stupňa uviedol, že uvedenej spoločnosti, ktorá nie je účastníkom konania, nemožno bez súhlasu odporcu uložiť povinnosť zapojiť prívod elektrickej energie do nehnuteľnosti. V časti, v ktorej navrhovateľ žiadal, aby odporcovi bolo zakázané rušiť ho v užívaní nehnuteľnosti (najmä odpájaním elektrickej energie) považoval súd návrh za nedôvodný. V danom prípade už došlo k tvrdenému zásahu do práv navrhovateľa, o ktorom by malo byť rozhodované súdom vo veci

samej, nebolo ale preukázané iné hroziace nebezpečenstvo, ktoré by odôvodňovalo potrebu predbežnej úpravy pomerov účastníkov konania. Dodávka elektrickej energie bola odpojená v dňoch 14. až 16. februára 2013, dosiaľ nebola obnovená, avšak v okolnostiach prejednávanej veci nič nenasvedčuje tomu, že navrhovaná dočasná úprava je naliehavá. Z obsahového hľadiska ide pritom o návrh obsiahnutý už v návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, o ktorom Okresný súd Bratislava I rozhodol v konaní sp. zn. 18 C 54/2013.

Na odvolanie navrhovateľa Krajský súd v Bratislave uznesením z 12. septembra 2013 sp. zn. 9 Co 498/2013 v spojení s opravným uznesením zo 6. novembra 2013 rovnakej spisovej značky napadnuté uznesenie zmenil tak, že uložil: 1/ „Z., a.s., so sídlom v B.“ povinnosť zapojiť prívod elektrickej energie do nehnuteľnosti, 2/ odporcovi povinnosť zdržať sa akéhokoľvek rušenia užívania označenej nehnuteľnosti, najmä odpájaním od prívodu elektrickej energie, 3/ navrhovateľovi povinnosť podať do 60 dní proti odporcovi návrh na začatie konania vo veci samej (nerušenia výkonu práva z vecného bremena). O trovách konania rozhodol tak, že navrhovateľovi ich náhradu nepriznal. Na odôvodnenie zmeňujúceho výroku uviedol, že v danom prípade sú splnené podmienky pre nariadenie predbežného opatrenia. Navrhovateľ osvedčil právny vzťah medzi ním a odporcom vyplývajúci z práva vecného bremena (práva doživotného užívania) k nehnuteľnosti, vlastníkom ktorej je odporca. Hoci navrhovateľ má právo jej doživotného užívania, nemôže svoje právo v plnom rozsahu realizovať, lebo v jeho výkone ho odporca obmedzuje odpájaním od dodávky elektrickej energie. Okolnosti, za ktorých navrhovateľ v nehnuteľnosti býva, nevyvolávajú žiadne pochybnosti o naliehavej potrebe zásahu súdu v podobe dočasnej úpravy pomerov, a to jednak medzi účastníkmi konania navzájom (§ 76 ods. 1 písm. f/ O.s.p.), jednak voči tretej osobe – dodávateľovi elektrickej energie (§ 76 ods. 2 O.s.p.). Odvolací súd nezistil v konaní prekážku listispendencie, podstata ktorej mala podľa odporcu spočívať v tom, že o tej istej veci sa vedie iné konanie na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 18 C 54/2013; podľa právneho názoru odvolacieho súdu neboli tieto konania začaté na základe identických návrhov, lebo ich petity sú rozdielne. Vzhľadom na to, že v predmetnej veci bolo nariadené predbežné opatrenie v zmysle § 74 ods. 1 O.s.p., t.j. ešte pred začatím konania, odvolací súd v zmysle § 76 ods. 3 O.s.p. zároveň uložil navrhovateľovi, aby podal na súd návrh na začatie konania vo veci samej. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil v zmysle § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu – v časti ukladajúcej mu povinnosť – podal odporca dovolanie tvrdiac, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) tým, že napadnuté rozhodnutie nie je dostatočne odôvodnené, nemá náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p. a to zakladá jeho nepreskúmateľnosť. Odvolaciemu súdu vytkol aj neúplné skutkové zistenia a rozhodovanie na základe nepravdivých tvrdení navrhovateľa. V konaní nebola osvedčená ani potreba predbežnej úpravy pomerov účastníkov konania ani obava, že výkon rozhodnutia bude ohrozený. Podľa názoru odporcu sa rozhodnutie odvolacieho súdu opiera len o vykonštruované tvrdenia navrhovateľa, ktoré nemajú žiadny reálny podklad. V ďalšom dovolateľ poukázal na to, že navrhovateľ v nehnuteľnosti nebýva a svoje právo k nej ani nevyužíva. Na nehnuteľnosti postavil bez stavebného povolenia nadstavbu, v ktorej sa zdržuje; táto nadstavba bola staveným úradom označená za stavbu ohrozujúcu život a majetok majiteľov a užívateľov. Odvolaciemu súdu vytkol aj to, že pri rozhodovaní neprihliadol na skutočný dôvod odpojenia navrhovateľa od dodávky elektrickej energie, ktorý spočíval v tom, že navrhovateľ neplnil svoje povinnosti odberateľa, a tak dodávateľ odstúpil od zmluvy o dodávke elektrickej energie. Odvolací súd sa bližšie nezaoberal ani otázkou, čo je obsahom vecného bremena, preto ani nezistil, že jeho obsahom nie je právo doživotného užívania celej nehnuteľnosti, ale iba jej časti. Dovolateľ z týchto dôvodov žiadal napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Navrhovateľ vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že dovolanie je procesne neprípustné a zároveň nedôvodné. Podľa jeho presvedčenia dostatočne osvedčil naliehavosť navrhovanej potreby dočasnej úpravy pomerov účastníkov konania, pričom svoje tvrdenia aj riadne preukázal. Argumentácia odporcu, že nehnuteľnosť neužíva, je účelová a nepravdivá. Býva v nej na základe práva doživotného bývania vyplývajúceho z práva vecného bremena. Tvrdenia odporcu o dôvode odpojenia od elektrickej energie sa priečia skutočnosti; od elektrickej energie bol odpojený iba na podnet odporcu. Nepravdivé je aj jeho tvrdenie, že je chronickým neplatičom – v skutočnosti totiž všetky účty riadne platí a nedoplatok za elektrickú energiu vznikol v období, keď vlastníkom nehnuteľnosti bol jeho syn.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez

nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

1. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. Podľa § 239 ods. 3 O.s.p. ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, o znalcovskom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré je v danom prípade napadnuté dovolaním, nevykazuje znaky uznesení, proti ktorým je dovolanie prípustné. Ide síce o zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 O.s.p.), rozhodlo sa ním ale o predbežnom opatrení, preto dovolanie proti tomuto uzneseniu je podľa § 239 ods. 3 O.s.p. neprípustné.

2. Vzhľadom na to by prípustnosť podaného dovolania prichádzala do úvahy, len ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval

ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

V dovolaní sa namieta, že rozhodnutie odvolacieho súdu nemá náležitosti uvedené v ustanovení § 157 ods. 2 O.s.p., nie je dostatočne odôvodnené a je nepreskúmateľné. Odporca považuje nepreskúmateľnosť za vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Nepreskúmateľnosť rozhodnutia je ale judikatúrou najvyššieho súdu (viď R 111/1998) považovaná za tzv. inú vadu konania, teda nie za procesnú vadu konania uvedenú v § 237 písm. f/ O.s.p. Podľa záveru dovolacieho súdu je názor zaujatý v uvedenom judikáte plne opodstatnený aj v prejednávanej veci a nie je dôvod odkloniť sa od tohto judikátu. Takáto právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti vyplýva aj z ďalších rozhodnutí najvyššieho súdu (porovnaj napríklad sp. zn. 1 Cdo 140/2009, 1 Cdo 181/2010, 2 MCdo 18/2008, 2 Cdo 83/2010, 4 Cdo 310/2009, 5 Cdo 290/2008, 5 Cdo 216/2010, 6 Cdo 25/2012, 7 Cdo 52/2011, 7 Cdo 109/2011, resp. 1 ECdo 10/2014).

Správnosť takéhoto nazerania na problematiku nepreskúmateľnosti a jej dôsledkov potvrdzujú tiež rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch vyjadrených v R 111/1998 (viď rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 184/2010, III. ÚS 184/2011, I. ÚS 264/2011, I. ÚS 141/2011, IV. ÚS 481/2011, III. ÚS 148/2012, IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 208/2012, IV. ÚS 90/2013). Dovolací súd osobitne poukazuje na to,

že ústavný súd v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 konštatoval, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“. Ústavný súd v uznesení z 27. marca 2014 sp. zn. IV. ÚS 196/2014 zotrval „na opakovane vyslovenom závere (napr. IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012) o ústavnej udržateľnosti názoru najvyššieho súdu, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.“.

Dovolací súd preto uzatvára, že i keby dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prípadne nepreskúmateľné (dovolací súd sa touto otázkou nezaoberal), nemohlo by to založiť prípustnosť dovolania odporcu.

3. Dovolateľ tiež tvrdí, že sudy nemali pre rozhodnutie dostatok úplných a správnych skutkových podkladov, lebo v konaní neboli osvedčené skutočnosti odôvodňujúce nariadenie predbežného opatrenia.

Dovolací súd k tomu uvádza, že pred nariadením predbežných opatrení sa spravidla nevykonáva dokazovanie tak, ako je upravené v § 122 a nasl. O.s.p.; postačuje osvedčenie relevantných skutočností. Neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdov nižších stupňov nie je (ani v iných prípadoch) takým nedostatkom, ktorý by rozhodovacia prax najvyššieho súdu považovala za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle § 237 O.s.p. (viď viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012).

Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov (pokiaľ sa vykonáva) nie je vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. Ak súd nenáležite vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. (viď napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011).

4. Na záver dovolací súd poznamenáva, že predbežné opatrenia treba vnímať ako dočasné procesné opatrenie súdu, trvanie ktorého je obmedzené a môže byť za podmienok uvedených v zákone zrušené (viď § 77 O.s.p.).

Dočasnosť predbežných opatrení ako ich základný znak znamená, že nejde o konečnú a definitívnu úpravu vzťahov medzi účastníkmi konania. Vzhľadom na to, že predbežné opatrenie má nastoliť určitý stav len dočasne a bez ujmy na konečnú, definitívnu ochranu poskytovanú až rozhodnutím súdu o veci samej, vyznačujú sa procesné nesprávnosti súdov, ku ktorým (prípadne) dochádza pri rozhodovaní o predbežnom opatrení, nižšou intenzitou. Aj na to je potrebné vziať zreteľ pri posudzovaní prípustnosti dovolania proti uzneseniu o predbežnom opatrení, v ktorom sa namieta procesná vada konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Dovolací súd k tomu dodáva, že rozhodovacia prax Európskeho súdu pre ľudské práva vylučuje aplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd na rozhodovanie v otázke predbežných opatrení (pozri rozhodnutie Apis versus Slovenská republika z 10. januára 2000).

5. Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania odporcu nevyplýva z § 239 O.s.p., v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia odporcom namietanej procesnej vady (§ 237 písm. f/ O.s.p.) a nevyšli najavo iné procesné vady vymenované v § 237 O.s.p., najvyšší súd odmietol jeho dovolanie ako procesne neprípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

V dovolacom konaní úspešnému navrhovateľovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti odporcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Úspešnému navrhovateľovi nepriznal dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodal návrh na jej priznanie (§ 142 ods. 1 O.s.p. v spojení § 243b ods. 5 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. marca 2015

JUDr. Emil Franciszy, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková